

**Изказване на омбудсмана Мая Манолова на
форума на високо равнище:
„Двойният стандарт при храните – да сложим проблема на масата!“**

30 април 2018 г., НДК

Искам да поздравя всички в тази зала и да Ви благодаря, че сте тук, да благодаря на всеки персонално за приноса към решаването на проблема, който днес сме поставили на масата - двойните стандарти при храните в ЕС.

Благодаря на нашите приятели присъстват: министърът на земеделието на Чешката Република, г-н Милек, на министъра на земеделието на Румъния, г-н Дейа, на ръководителите на националните органи за контрол на храните и защита на потребителите от Германия, Гърция, Естония, Испания, Италия, Ирландия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Хърватска, благодаря на техни превъзходителства, посланиците на страните членки на ЕС, евродепутатите от земеделската комисия в Европарламента, на десетките експерти и професионалисти от цяла Европа, на представителите на хранителния бранш, на големите търговски вериги, на журналистите, надявам се да не пропусна някого...

Както прозвуча от изказванията до този момент, този форум няма да е поредният, в който обсъждаме дали двойният стандарт при храните съществува, или не. Ние сме тук, за да излъчим важно послание към всички граждани на Европа – идва краят на двойния стандарт при храните!

Горда съм, че това послание ще прозвучи от София, в рамките на българското председателство, защото България не просто постави проблема на масата, но и го превърна в приоритетна тема.

Честно е да признаем, че не беше лесно. Пътят дотук беше труден, съпротивата – огромна, подкрепата – символична, по-скоро декларативна. Срещу нас стояха огромни икономически интереси, а зад нас – нарушените права на 100 млн. европейски граждани от Централна и Източна Европа! Убедена съм, че останалите 400 млн. също нямат нищо против тези 100 млн. да живеят като тях, да се хранят като тях и правата им да бъдат защитени, точно както техните. Това не е разделение между граждани, разделиението е между правата на гражданите и корпоративните интереси на част от големите компании.

Затова за моя екип от първия момент беше ясно – ще стоим докрай зад каузата за премахване на двойните стандарти при храните, защото те погазват тежко правата на гражданите. И това се случва от много години. Видя се и от огласеното през миналата седмица представително изследване на

Българската агенция по безопасност на храните. И в този момент дори немският турист Клаус в България купувайки си позната, като търговска марка храна, се мръщи на различния вкус. В същото време, Иван, български турист в Берлин, купува няколко броя от същия продукт, заради по-добрия вкус и по-ниската цена. Не е ли абсурдно в Европа, в нашия общ дом, където свободата на движение на хора, стоки и капитали са базисна ценност, до 1/5 от гражданите на Съюза да стигат стоки с еднаква прекрасна външност и измамна същност.

Не е ли абсурдно Клаус и Иван да си купуват храни от една и съща марка, но с различен състав и вкус, в зависимост от това, дали са у дома, или пътуват из Европа. Не е ли абсурдно майки в България да поръчват за бебета си адаптирано мляко, пюрета, козметика, които им доставят от чужбина, вместо да ги купят от кварталния супермаркет, където ги предлагат – от същата марка, но с различни съставки и на по-високи цени. Ето, това е Европа на два стандарта.

Това е дискриминация, това е обида за гражданите. Предлагањето на храни под една и съща марка, но с различни съставки в различните държави на ЕС подкопава самата идея за равнопоставеност в ЕС. Както казва президентът на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер „в един съюз на равнопоставени, не може да има второ качество потребители“. Това е заплахата за бъдещето на ЕС, защото удря по най-важното – доверието в институциите и политиците.

Запахата „Европа на два стандарта“ съществува, но днес вече е ясно, че има воля тя да бъде преодоляна. Само не трябва да спираме да полагаме усилия, да оказваме натиск. Ето защо днес се вижда ясно, че изборът на институцията на омбудсмана да се включи в инициативите на българското председателство с тема, посветена именно на двойния стандарт при храните в ЕС, беше правилен ход. Благодаря специално на г-жа Юрова, която още през м. октомври 2017 г., на форума на най-високо ниво в Братислава, подкрепи идеята, дебатът да продължи и по време на нашето председателство.

В България институцията на омбудсмана като защитник на правата на гражданите успя да обедини институциите и гражданите в национална коалиция срещу двойните стандарти, да преодолеем колебанието и скептицизма, че тази кауза може да има резултат. Вярваме, че подобна коалиция може да се сформира и на европейско ниво и днешната среща е доказателство за това.

Добра основа за такава коалиция е огласеният на 11 април от г-жа Юрова нов механизъм за потребителите. Категорично подкрепям мерките за защита на потребителите, включени в него и специално тази, която се отнася за двойните стандарти при храните. Радвам се, че бе заявена идея за промяна на европейското законодателство, директивата за нелоялните практики, каквато беше и моята позиция от самото начало. Защото за мен е ясно, че без законодателни промени проблемът няма да бъде решен. Но е важно какви ще бъдат тези законодателни промени, дали ще допускат отклонения и кой ще преценява дали отклоненията са съществени. Това е изключително важно, защото първо, кой ще каже, дали 5 % по-малко мляко и 5

% по-малко какао в шоколада е съществено отклонение. И второ – как националните органи ще правят тази преценка. Дали ще имат достатъчно смелост да застанат срещу могъщите транснационални компании. Затова аз продължавам да настоявам за централизиран контрол на европейско ниво. Нужен е контролен орган, подобен на ОЛАФ, за двойните стандарти при храните, който да налага жестоки санкции за измами с храни. И защо не, седалището на този орган да бъде в София, България е сред най-сериозно пострадалите страни от двойните стандарти.

Категоричната ни позиция е, че националният вкус следва да бъде изключен като критерий за преценка, когато става дума за продукти от една и съща марка, защото говорим за уникалност на рецептата и всякакви интерпретации върху нея вече е нечестен подход спрямо потребителя, който очаква еднакъв състав и качество. Още повече, как ще се доказва националният вкус?! Едва ли някой ще приеме създаването на европейска дегустационна комисия, вместо контролния орган, който да следи за единните стандарти!

Разбира се, необходима е единна методика, по която да работят контролните органи, за да не се окаже накрая, че дори и със законодателните промени, двойните стандарти остават.

В заключение ще кажа, че високото ниво на тази дискусия, вашето присъствие, дами и господа, е гаранция, че няма да има отстъпление и разтакаване и въпросът ще бъде решен в бърз порядък.

ЕС е показал, че работи за интересите на своите граждани. Намалването на цената роуминга, забраната за реклами на цигари, са примери, че Съюзът умее да се изправя срещу корпоративни интереси в полза на гражданите.

Аз Ви обещавам, че моите усилия няма да спрат до тук. Ще подкрепям силно усилията на комисаря Юрова, защото натискът ще се засили, ще има опити проблемът да се замаже с палеативни мерки. Трябва да убедим и достатъчно мнозинство в Европейския парламент и останалите комисари под ръководството на г-н Юнкер. Така че има работа за всички, още много работа. Но ние водим битка за справедливост, битка за доверието на гражданите, битка за здравето на децата ни. И мисля, че тези три причини са достатъчни, за да продължим до край.

Уверявам Ви, че докато сте в България ще се храните по единен общ български стандарт, а той ще ви остави вкусни спомени, но никой няма да ни разбере и няма да ни повярва, ако резултатът от нашата работа се окаже една приятна вечеря.

Благодаря Ви за вниманието!